

Magyar Ország.

A' Szent Koronának haza felé lett indításáról tett Tudósításunk alkalmatoosságával, bizodalmat nyújtottunk. volt kedves Hazánknak a' felől, hogy boldogítására törekedő hív Fiai közzül, elől fogunk némellyeket számlálni öröme. A' mit akkor igértünk, tsak most tellyesíthetjük: de hiszük, hogy most is kedvet találunk előtte, vigasztalással tellyes Jelentésünkel.

„Mi *Kassaiak* (így ír hozzánk egy érdemes Hazafi) a' kik nem a' tsupa ditséretet hajhászuk, hanem a' Haza hasznán igaz lélekkel iparkodunk, gyakorta öszve gyűlünk hol egyiknél, hol másiknál, 's közre tanátskozunk, mi módon helyhezrethessük a' Magyar Nyelvet illendő méltóságába. — Fel fedezem, ki miben foglalatoskodik közzülünk:

Szabó Dávid Úr, nem sokára közre ereszti a' többi *Költeményes Munkáit* is, majd egészen új köntösben. Úgy szintén a' *Kisded Szó-Tárt* is, meg bővitve; azután pedig a' *Magyarságnak virágít.*

Batsányi Úr, *Ossziannak* magyarra való fordításában, és *Anyos' Munkáinak* egybe szedésében foglalatoskodik.

Novák István Úr, a' Törvénynek első esztendőbeli Tanítója, a' *Természeti és Polgári Törvényt*, nemkülömben a' *Népeknek Törvényét* írja meg anyai nyelvünkön. E' jeles munkának néminémüképpen való megjutalmazására 10 aranyat szánt egy nemeslelkű (pedig éppen nem főrendű) Hazafi.

Kazintzi Úr, *Hamlet* fordításán kívül, egy új magyar munkán is dolgozik, melyet nem fokára *Orfeus* név alatt világ eleibe szándékozik borsárani.

Hadusfalvai Spilenberg Pál Úr, illy homlok irású Könyvét adta ki ezen hónapban: *Szabad Elmelkedések, a' földeknek kiérése szerént felállítandó adózás Systemájának Tökéletlenségéről.*

Volt Professor *Kis Antal Úr* (Ex Paulinus), a' hatodik Oskolában taníttatni szokott *Természet Törvényének Elejét* fogja magyarúl megírni: úgy nemkülömben a' kisebb Oskolákat gyakorló Ifjúságnak számára a' *Magyar Nemzetnek Történeteit* is.

Simai Kristóf Úr, (Piarista) a' Rajzolatlak 's Építés mesterségének K. Tanítója, a' Nemzeti kis Oskolákban taníttatni szokott *Fixikát* (Természetről való Tudományt), és *Ethikát*, vagy *Erkölcsei Tudományt* készíti el. Ugyan ez a' szép elméjű Hazafi s

da-

darab új víg *Játékokat* fog rövid nap alatt világra botosítani.

Dudási Antal Úr (Minorita 's itt *Kassán* az *Almásy* Úrfiaknak Nevelője), a' *Fizikának Fundamentomit*, mellyeket az ötödik Oskolabéli Ifjúság tanul, fogja magyarúl ki adni.

Egy igen szép reményfégű Úr, *Tassó* meg szabadított *Jerusalemét* fordítgatja *Olaszból*. — Eddig *Kassáról*.

Pétsett, T. T. Lethenyi Úr. *Béla Király* nevetlen író *Deákjának* (Anonymus *Belae Regis Notarius*) munkáját fordítja magyarra. Egy más érdemes *Hazafi* pedig, kit még meg nem nevezhetünk, valamelly hasznos Magyar munkában foglalatoskodik.

Horváth Adám Úr, kinek már a' *Magyar Hunniáson* kívül, *Holmi* név alatt ki adott egy munkája esméretes, újra mást készül ki adni hasonló nevezet alatt, mellyről mindazáltal maga azt jegyzi meg, hogy már ezek emberesebb tréfák lesznek, mint az *első Holmi*. — Ugyan ez a' nagy, szép és víg elméjű büzgő *Hazafi*, olly reményféget nyújtott hozzánk botosított betses *Levelében*, hogy az *Erköltsi Tudományt*, avagy tsak egy részét is annak a' *Temperamentumokról*,

és ismét különöffen eggy egész Könyvben az *Indulatokról*, ki fogja magyarul dolgozni.

Györből ezt írja egy jó szivű Hazafi: „Tifzt. Nagy János, *Szőnyi Plébánus* Úr, két rendbéli magyar munkát ad minden órán fajtó alá. Eggyik *Magyar Kátó* név alatt, Mélt. Gróf *Majláth József* Úrnak; másik, *Nyájas Múza* cím alatt, Főtisz. *Zsólnai Dávid Veszprémi* Kanonok Úrnak ajánlva fog meg jelenni. Amabban, a' *Faludi Fezzentz Udvari Emberében* foglaltatott Maximákat, hatharós Verseken bővebben meg fogja magyarázni. Ebben, szép *Magyar Énekek, Pásztori Dalok, gúnyoló Verse* k lesznek.

A' *Posoni* Pap nevelő Házban, nagy haszonnal tanító Prof. Főtisz. *Szvorenyi* Úr, Magyar Ország *Eklésiai Históriaját* Magyar nyelven dolgozza.

A' *Pesti* első esztendő's Nevendék Papok' út mutatójok, T. *Beke* Úr, *Campének* a' *Lélekről való Tanításit* (Seelenlehre), fordítja magyarrá. Az említett meg betsülhetetlen munkának használatos vóltát, annak olvasásából, tulajdon maga által fogja kiki látni. — Átaljában a' *Posoni* és *Pesti* TT.

Ne-

Nevend. Pap Uraknak munkás Hazafiságo-
kat jobban elő nem adhatjuk, mintha a'
Mindenes Gyűjteménynek Bold. Affz. Hav.
23-dikán költ Darabjából ezen következő
sorokat iktatjuk ide: „Egy Levelt sem
leherne talám úgy közre botsátanunk, a'
Posoni és *Pesti* Pap nevelő Házban tanuló
Nemes Ifjakkak ditséreték nélkül, ha mind
ki irnánk, a' mit ezek a' kedves Hazafiak
Anyai Nyelvünk gyarapítására el követnek.“
— A' *Posoni* TT. Nevendék Papok, ezen
esztendőben két *Magyar vig Játékokat*
készítettek; egyiket: *A' Nevelők*; mási-
kat: *Az Öreg fösvény* nevezet alatt. Az
elsőt el is jádzották az el múlt Farsangon,
számos Magyar Uraságoknak jelen létek-
ben, 's nagy meg elégedésekkel. A' másik-
nak el jádzásában akadályt vetettek nékiek
meg boldogúlt Fejedelmünknek akkori kör-
nyülállásai: hanem ezentrül fogják jádzeni,
és azon esetre már jó eleve hivatalosokká
tették magokat nállok fok Méltóságok.

A' *Komáromi* Tudós Társaságnak ér-
demei, esmeretefebbek immár, 's szembe
tünőbbek, hogy sem mint azokat szükség
vólna magasztalni. Ennek mind egyik
Tagja külön külön új szolgálatokat teszen,
a' közönségesen kívül is, a' Magyar Nyelv
Tem-

Templomának fel építésében. — Most csak T. *Mindszenti* Sámuel Úrról emlékezünk. Ezen nagy tudományú jó Hazánkfia, nem sokára kézzen lesz egy olly hasznos Könyvnek magyarra való fordításával, mellyben mind azon Vallások a' berük rendje szerént elő lesznek adva, valamellyek a' Világ teremtésétől fogva voltak 's' vagynak. — A' Könyvnek Szerzője egy Tudós Anglus *Brougthon*.

T. *Török* Zsigmond Úr, az el szegényedett Nemeseknek Szószollójok *Budán*, 20 Aranyokat ígér egy olly érdemes Hazáfinak, a' ki *Montesquieu*-nek azt az örök bétben maradandó munkáját, melly *l'Esprit des Loix*, *Törvények' Lelkének* nevezetik, fontos, és könnyen folyó Magyarfággal le fordítja. Azon kívül a' munkának leg tsinosabban leendő ki nyomtatásáról rendelést fog tenni.

Irt *Bétben*, egy nagy tudományú 's' Nemzetünkhöz és Nyelvünkhöz (mellyet nagy elő menetellel tanul is) különös indúlattal viseltető Könyv-Áros *Stáhel* Úr, olly meg bétülhetetlen Könyvet fordítat maga költségén Magyarra, 's' adat ki képekkel, a' mellynek hasznos vóltát csak onnan is le-

lehet fajditani, hogy német nyelven lett ki bortsáttatása után, igen kevés idő alatt 80,000 nyomtatvány költ el. A' Könyvnek német homlok írása ez: *Noth und Hilfsbuch* — magyarul illy Titulussal fog meg jelenni: *Szükségben segítő Könyv.* — Eggytűgyű embereknek vagyon írva, és így annál közönségesebb hasznú.

Örvendhetiz kedves Hazánk! mert látod ezekből, hogy nem maradtál gyámol nélkül. Sokak ugyan az akadályok, melyeket meg kell győzni; fokak az eszközök, mellyeket el követni szükség, hogy óhajtott virágzásodat érhesd; de erő is fok van kézen szolgálatodra; 's dolgozik is már szives törekedéssel boldogságodon. — Meg adják az Egek nem fokára azon arany időket érned, mellyekben a' Tudományoknak 's nemes Mesteriségeknek minden ágai saját nyelveden fognak taníttatni 's olvastatni. Az Anyai Nyelv virágoztatni fogja ezeket Te benned, és ismét ezek az Anyai Nyelvet. — Nem lessz így jövendőben, mivel kérkedjenek felletted Európának más pallérozott Tartományai, 's a' mellett meg tartod azt a' természetzi tulajdonságodat is állandóúl, melyet a' külső Nemzerek benned dicsérve tsudálnak.

Örű

Örülünk mi is szereztsés forsodon kedves Hazánk! és hisszük, hogy ezen örömmel mostani fokot ígérő környül állásidhoz képest hathatóssabban meg nem bizonyíthatnánk, mintha Nevedben, ezen három Kérdéseket tesszük fel, Tudománnyal ékeskedő Fijaidnak a' meg fejtésre:

- 1-fzör *Mitsoda ereje vagyon az Anyai Nyelvnek, a' Nemzet természeti tulajdonságának (Nationalis Character) fenn tartására?*
- 2-fzör *Mennyire segíti a' Nemzet valóságos boldogulását 's pallérozódását, az Anyai Nyelv' gyarapodása; és ellenben mennyire bátráltatja azt, ennek valamelly idegenért való el mellözése?*
- 3-fzör *Mennyire szükséges a' Magyar Nemzetnek a' Deák nyelvnek tudása?*

A' fel tett Kérdésekre adándó helyes Feleletek-től igen sok függ, ha azok olly állatásokat foglalán-dának magokban, mellyek ne tsak a' tsupa okoskodáson épültt okokkal erősíttessenek; hanem mind a' régibb, mind pedig az újjabb Historiákból vett példákkal világosíttassanak, 's szembe tűnőképpen bizonyíttassanak. Kérünk azért, 20 Arany jutalom pénznek szives ajánlása mellett, minden velünk együtt ugyan azon egy nemes tzélra — Nemzetünk' javára törekedő Hazánkfiait; sőt kéri maga édes Hazájok általunk, vegyék fel az említett 3 Kérdéseket méltó figyelmeteliségeknek tárgyául, 's igyekezzenek azokat Hazájoknak tartozott buzgósággal meg fejtetni. — A' Feleleteknek hozzánk lejendő fel küldését Julius-

nak

nak 13-dikára határozzuk, melly az akkor itt a' Leopold Városában esendő Margita Vására alkalmatosfágával jó móddal meg történhet.

* * * * *

A' Magyar Grammatikának helyes ki dolgozására serkentő jutalom 50 arany fog ezentúl lenni, a' már meg ígért 150 Exemplárokkal együitt. Nagyobb részét az 50 Aranyoknak fogják tenni, ama nagy lelkű Metzénás által fel áldozott, és már kezünknel lévő 30 Aranyok; más részét pedig az általunk fel tett 20 Aranyok. — Meg újjítjuk ez úttal is a' Magyar Grammatikának olly móddal lejendő készítését erányzó kérésünket, hogy abban egy talpra esett Nyelv tanító Könyvnek minden részei, úgymint: az *Etymologia*, *Syntaxis*, *Orthographia* és *Prosodia*, a' lehetségig való tökéletességgel meg munkáltassanak, melly hogy annál szerentsélebb ki menetellel meheffen véghez: kívántunk hosszalabb határt szabni annak ki dolgozására, úgymint ezen folyó esztendőnek a' végét. Valamint ezt, úgy a' fel tett Kérdésekre adandó kedves Feleleteket, méltóztassanak olly móddal és oda útasítani Hazánk nagy érdemű Tudóffai, a' mint az el múlt Szeptemberben meg irtuk, t i. akár illyen felül irás alatt: à *M. M. de Görög*, à *Vienne*, *auf der Freyung* Nro 61. akár pedig à *M. M. de Kerekes a Vienne in der Herrengasse* Nro 58. valamelly symbolum alatt egy ugyan azon jel alatt lévő, és az erdemes Írónak nevét magában foglaló petsételt Levéllel fel küldeni. — Ha a' nyertes Tudós Uraktól ki nyerhetjük, képeiket is ki fogjuk annak idejében metzteni, 's a' késő maradékkal is szemléltetni. — Mind ezek, valamelyeket mi ígérhetünk, tudjuk, hogy nem elégséges ösztönök és jutalmak magokban: de azt is tudjuk, hogy

hogy Magyarokkal vagyon ügyünk, kiknek természetii tulajdonságoknak egy kiváltképpen való részét tette eddig, az Idegeneknek ítéletek szerént is, a' Hazai Szeretet.

Komáromból így ír, Febr. 21-dikén hozzánk útasított betses Levelében, egy nagy érdemű Hazafi: „Tegnap egygy órákor ment itt el Városunk alatt Hazánk drága Kintse a' *Magyar Korona*, a' holott kevés ideig meg is állapotodott, 's az Ország útján két felől álló sok ezer emberektől, nagyoktól 's kicsinyektől fő hajtással tiszteltetett. — 500 itt való Lakos paradérozott karddal és puskával gyalog; a' Nemesség pedig, szám szerént mintegy 300-ig való, különböző helyeken, ló háton; ez T. *Tajnai* János Úrnak; ama pedig Városunk Birájának T. *Ürbényi* János Úrnak kormányozások alatt. — Ez alkalmatosságra siettséggel Verseket készített T. T. *Pétzeli* Úr, mellyeket kívántam közleni az Urakkal.“ — Mi pedig kedves Hazánkkal:

A' Magyar Koronához.

Te Nemes Bújdosó! kit sok hartzok között

A' vért szomjúzó kard nem egyszer üldözött,

Úgy hogy mint a' *Nóé'* galambja nyugvásra
Helyt nem lelvén, szálltál egygy ágról a'
másra.

Mint

Mint egy rab, idegen földön is lakoztál,
 Mellyel fok bút viréz Eleinkre hoztál,
 Míg állandó szállást nyújtott *Poson Vára* —
 Honnan *Bétsbe* mentél, szívünk' fájdal-
 mára —

— — De örökké áldott légyen *JÓSEF Neve*,
 Ki mint másban itt is Vigasztalónk leve
 Minden panaszunknak ma szakasztva véget
 Le küldé e' régen ohajtott Vendéget — —
 Jertek ezereként menjünk ki elébe,
 Minden igaz Magyar sírjon örömébe
 Fogadjuk e' Kintset tisztes fő hajrással,
 Kéz tapsolásokkal, öröm kiáltással.
 Zengjen Ifjak' 's Szűzek' szájokban víg ének
 Emeljék az Úrhoz kezeket a' Vének!
 Has'gassák az Eget az Ágyú' zúgási,
 A' műzsika szerfám' édes harfogási,
 Illy szép napot *) Hazánk érni tsak akkor fog
 Ha kedves Királyunk' fején e' Kints ra-
 gyog —

Még a' Nap is bámúl, mosolyog Hazánkra,
 Tsapodár fényt lől le ditső Koronánkra.
 El üzte a' felhőt, havat 's komor szelet,
 Erttünk kies nyárrá tette a' mord telet.
 Millyen volt *Trójának* hajdan *Pallás'* képe
 A' Frigy' Ládának mint tapsolt Júda' népe
 'S mint

*) Febr. 18. 19. 's 20-dik napjai felette kellemetesek voltak.

'S mint folyt a' vígágnak szózatja szájából
A' Sionra vívén azt Obed' Házából:

E' bújdosó Kintsnek Magyar nép! úgy örülj,
Minden panasz-könyvet szemedről le törülj,
Hétszerte inkább már szeresd JOSEFEDET,
Ki illy édes lántzal szorongat tégedet — —
Hallom hogy a' Haza örömében sírva
Így szól: *szívemben lessz KAUNITZ*
neve írva.

Mert vitéz Nemzetünk mindég kedvellette
Ügyében mint Atya bátran szólt mellette
Te késő maradék! e' Hazánk' Tútorát
Tiszteld's háladáással tsókold hideg porát! —
Érsek BATTYÁN, PÁLFY, 's az Ország
Bírája

Éljen — Éljen — kiált minden Magyar
szája —

Mindenik, hogy Hazánk' hasznát 's dízét
nézte,

Örök kedvességgel fejét meg tetézte —
KEGLEVITS, NÁDASDY édes nevezetek!

'S ezekre elménkbe rünt emlékezetek!
Méltóságos Grófok! e' Kints hív Örzőji!

Ti Nemes Vitézek! 's más fő kísérőji
Im minden szemek itt a' könyvtől nedvesek
Itéljétek ebből vagytok melly kedvesek!
Tudom nemesbb bérre ennél nem is vágytok
Köszöni a' Haza gondos fáradságtok —

Indúlj

Indúlj már 's több könyvel ortzánk' ne áz-
tassad,

Repülj szép Bujdosó, úradat folytassad,
De a' rád mosolygó öröm özönében

Le felé sietvén a' Duna mentében
Vesd szemed *Vicegrad'* el szórtt hantjaira

'S emlékezz Nemzetünk' törsök Attyaira
Europának nem vólt hajdan illy szép helye

Békeffég Temploma 's Ditsőffég műhelye!
'S e' Paraditsomból mellyben virágjában

Múlattál, nézd mit tett az Ég haragjában
Több szép Városink is földig így rontattak

'S Eleink' véreik víz módra ontattak —
Budának is más már az ólta formája

De meg van még ama Héró' Palotája
Ki minden bajt 's panaszt Hazánkából ki üzött

Fejére minden nap zöld koszorút fűzött
A' föld Királyjait virrusfal haladta

A' békeffég 's bőség virágzott alatta —
Kétség nélkül fogod *Budában* tsudálni,

Hogy ott Magyar Dámát nehéz már ta-
lálni,

Azok is fájdalom! kik még hellyel vagynak,
Napról napra ruhánk' 's nyelvünkkel fel

hagynak,
Vajha! óh Drága Kints, mikor mégy feléjek,

E' két részben szállna új lélek beléjek!!

Ott

Ott lakj már *Attila'* első remekében
 Hajdan pompás Várban, Országunk' fízi-
 vében,
 Ne bujdosj, itt maradj annak keze mellett
 Kinek leg először fénylél feje felett
 Míg e' Duna harfog a' Magyar térségen
 Míg ama tűz-tenger sűgárizik az égen
 Míg el nem jö e' nagy roppant Világ vége
 Köztünk lakj, 's légy Hazánk' díze 's
 ditsőffége.

A' *Budai* Dámákat erányzó kívánfágát
 a' Tudós Vers Szerzőnek bé töltötte már
 rész szerént, a' Sz. Koronának tsupán *Buda*
 felé való közelgetése is. Mert Febr. 21-kén
 ezt írta *Pestről* egy drága Barátunk: „Vala-
 mennyi *Budai* 's *Pesti* Dáma vagyon, mind
 Magyarba öltözött, 's úgy várja a' Koro-
 nát. — Ennek illendő fogadása végett, az
 ide zárt Rendtartás rétetett *Budán* nyom-
 ratásban közönségesse.“ — Mi, kívántuk azt
 Irásunkba szóról szóra bé iktatni:

R E N D T A R T Á S,
 melly Nemes Magyar Ország Koronájának,
Buda Városába lejendő el érkezése alkalmatosságával való fogadására szabattatott.

1-ször Fog a' Vármegye Kapitánnya a'
Piliszi járás fő Szolgabirájával, 's 8 Várme-
 gye

gye katonájával, a' Megye határáig a' Koronának elejébe menni, onnan *Vörösvárig* előtte lovagolni, és ott meg maradni. Legottan fognak az *Ó Budai*, és *Szentendrei Lovasok* egyenlő ruhában meg jelenni, az előbb nevezetteket fel váltani, és úgy mint elől járó Sereg, a' Korona előtt, egész a' *Kerek* nevezetű Fogadóig jönni.

2-szor Ezen a' tájon fog az egész Lovas Nemesség, a' Vármegye Deputátusaival együtt, a' Koronára várni, mellynek oda érkezésével, egygy arra neveztetett Kanonok Úr, a' két Korona Örökhez Befzédet tartani fog. — Ez meg lévén, fogja a' substitutus Vitzeispány a' hat egyenlő öltözetű Nemes Lovasokból, úgy nem külömben a' *Szentendreiek* és *Ó Budaiakból* álló elől menő Sereget vezetni. Ez után következnak azon szekerek, mellyek a' kísérés végett a' Korona elcibe mentek; ezek után jön a' nemes egyenlő öltözetű Nemesség a' Korona előtt, az egyenlő Nándor Ispány Banderiuma pedig a' Korona után ereszkedik. — Ezen Rend fog tartatni egész *Neustift* nevezetű külső Városig. Itt kaptsolja magát a' *Budai* egyenlő ruhás Polgár Lovasság, az *Ó Budai*, és *Szentendrei Lovas Sereghez*, a' fellyebb nevezett szekerek előtt, és követi útját a' többivel együtt a' primatiális épület mellett,

a' honnan kezdvén a' kis Papok, és egyéb Szerzetesek, rendben fognak állani, az új Ispotály mellett, és itt fordul jobbra a' Bétsi kapu felé. — Az Universitas, és Budai fő Gymnasium kaptsolhatja magát a' Szerzetesekhez, az előbb nevezett Bétsi kapu felé.

3-szor Ugyan ezen kapunál fog az egész *Budai* Magistratus, és a' választott Polgárság meg jelenni, és köszöntő Beszédet tartani; ezen kapun belől fognak a' Budai Polgárgyalog Századok rendben állani, mellyekhez magokat a' 7 *Pesti* Polgár Századok tsatolják, és mihelyest a' Korona előtt menő Lovasság érkezik, tovább a' Káptalan útzáján a' helytartó Tanács épületéhez nyomúl, innen pedig a' Gróf *Brunszvik* háza előtt, a' Parádé Piatznak ereszkedik, a' hol a' *Pesti* Polgár Századok innentől csinálnak, a' *Budaiak* pedig a' fegyver-ház piatzán jobbra olly módon állanak meg, hogy a' katonaság ugyan oda bal felől állapotodhasson meg.

4-szer Az elől menő Tsapat fog egész a' Királyi Várhoz menni; onnan, meg sem állván, az új kapún le húzódni; a' Nándor Ispány Banderioma pedig, a' Vár Piatzán, a' bal kapunak eránnyában rendben állani.

5-ször Fog a' Korona, az arra különösen neveztetett Nemessek által, a' fő grádi-tson

rson a' nagy Palotába fel vitetni; a' Dikas-
tériomoknak, úgy nem külömben az egész
Nemességnek, Deputátusoknak jelen létében
ki vétetni, ekképpen a' régi vasból készült
Ládába zárattatni, és az arra készült Szobába
ugyan azon Nemessék által bé helyhezteni.

6-szor Fog a' Nemesség, méglen a' régi
szokott Korona őrző Századok fel állíttathat-
nak, a' Korona Szobája belső Ajtajánál, a'
Budai és *Pesti* Polgárfág a' külső Ajtajánál,
's végrére a' Katonafág kívül őrt állani. —
Hogy pedig ezen Solennitás alkalmatosságá-
val a' lehetőleges rend tartathasson, és min-
den szerentsétlenfég el távoztathasson, fog

7-szer az úgy neveztetett új kapu, és
a' Várhoz tartozandó vas Rátz kapu dél előtt
11 órakor bé zárattatni, a' hová katona Strázsa
fog rendeltetni. Ehez képest tehát szükfég,
hogy minden ember ezen ki szabott idő előtt
a' Vár Piatzáról el távozzon: mivel azután
senki oda, az a' végre különöffen ki osztott
tzedulák nélkül, a' helynek szüke miatt, bé
nem botsáttatik.

8-szor A' mi a' szekerezést illeti: e' kö-
vetkezendő rend szabattatik: hogy a' szeké-
ren való bé járás a' Várba, az első ágyú lö-
vés után kezdvén, tsak eggy óráig egyedül,
azoknak szabad légyen, a' kik tzedulákat mu-

T

tar-0

tathatnak. A' fő Affzonyfágok az ő fzekerekből, a' Generál Kommandó részén lévő kapunál; az Uraságok pedig a' Várbéli Templom mellett lévő kapunál fognak ki szállani; úgy mindazonáltal, hogy az üres fzekerek azonnal az új kapura vezető úton le menni, és a' nékik arra rendelt helyen meg állapodni tartozzanak.

Béts.

*A' Temetés pompája le irásának *) folytatása.*

A' temető hely felé való indulás illy rendeltett: Elöl lovaglottak némelly német lovas katonák, kiket 2 Kammerfurirok követtek, egész gyászban ló háton **). Azután jöttek

3

*) A' már meg küldött előbbi része közzé ezeket lehet tóldani; A' Papi Rend előtt némelly szegények jöttek; utánna pedig különböző polgári hivatalbéli és rangú Uraságok, mind fekete palástban's ruhában. — Mibelly a' Koporsó fel emeltetett az Udvari Kápolnából: leg ottan meg szólaltak minden harangok, mellyre a' Kaputzinusok ebédli Száljában lévő fő Uraságok a' Templomban ki rendelt helyeikre ofzlottak.

***) *Erzsébet* fő Hertzegné temetése alkalmatosságával, tsak egy Kammerfurir lovaglott, a' Lovas Katonák után.

3 két két lovas udvari közönséges hintók, mellyek közzül mindenikben négy négy rész szerént Udvari Kammerdienerek, rész szerént pedig Kammerfurirok ültek. Továbbá 2 hat lovas pompás Udvari hintó *). Az elsőben ültek H. *Lobkovitz*, Gr. *Károlyi*, és Gr. *Nostitz* Testörző Kapitány Urak, az első és utolsó t. i. a' két német Gardának Kapitányai, a' közbülső pedig, mint tudva való, a' Magyarinak. A' második hintóban ültek a' fő Kamarás Úr Gr. *Rosenberg* és a' fő Lovászmester Hertz. *Dietrichstein*. Végre érkezett a' fekete hat lovas hintó, mellyen a' koporsó, párnákra helyezve, szemléltetett. — Be ellenkező látás volt ez azzal, a' midőn mintegy 4 hónapokkal ez előtt, sok ezer *Vivat* kialrozások között, a' maga győzedelmi szekérében vitetett *II. József* a' Sz. István Templomához. — Nem hozott ez a' gyászos szekér egyebet, hanem csak lakó sátorát annak a' nagy Léleknek, mellynek el költözésével nints már többé

II.

*) És így a' Koporsó hintaja előtt csak 5 hintók jöttek. — A' fő Hertzegnée előtt, mint említettük, kettő jött, mellyek közzül az első nem négy; hanem két lovas volt,

II. József közöttünk. — A' gyászos hintó előtt jöttek a' Ts.'s K. Kengyelfutók, 's belső Inasok, a' lovak mellett minden oldalról egy egy Udvari szolgák, jobb és bal oldalról az Edelknabok égő gyertyákkal, — az elől számlált személyek mind feketében — az Edelknabok mellett leg kívülről a' német Testőrök gyalog. A' Koporsó hintáját nyomban követték a' Magyar Nemes Testőrök ló háton ki vont fegyverrel, trombita és dob szó alatt: de a' dobra fekete posztó volt terítve, hogy csak néminémű siket hangja legyen, a' trombita is úgy volt alkalmaztatva, hogy annak harfogása egész szomorúságra indíttson. A' Nemes Testőrök után jött egy Granatéros Kompánia, Jassú 's igen szomorú fűvő musikával, leg utól pedig egy tsomó Lovasság. Illy pompával *) hozatott a' nagy Halott a' Kaputzinusok Temploma eleibe, mellynek ajtajában

*) Ezt úgy lehetett látni mindennek, a' mennyire a' tolongás engedte, mint fényes nappal: mert az Udvartól fogva, egészen a' Kaputzinusok Templomáig, 's előtte is annak, a' mint a' kerület volt a' Katonáság által formálva, serpenyők voltak karókon fel állítva, mellyekben szurok koszorúk égtek. A' tűz szurkos fátskákkal tápláltatott.

állottak a' PP. Kapuzinusok, önnön Keresztjekkel; túl rajtok a' Cardinalis, Püspök és Apátúr Uraknak udvarló kevés Papság, maga Keresztjével; 4 Udvari Kaplányok, Pluvialéban; 8 Szerzetes Apáturak; a' *St. Pölteni* (Sz. Hyppolitusi) Püspök *Gerenz*, és az ide való Suffraganeus Püspök Gróf *Artz* Urak; az Udvari Tzeremoniárius, és még két Udvari Káplányok, mint Diakonok; végre a' Cardinalis, és ide való Ersek Gr. *Migátzi* Kristóf Úr, a' ki ez alkalmatossággal Pontificans volt. Az ide való Kanonok Urak közül csak hatan valának jelen, azok is a' nagy Oliár előtt lévő gátor megett maradtak. — Le vetetvén hintajáról a' koporsó az Udvari Kammerdienerok által, bé vitetett ugyan azonok és a' közönséges halott hordók által a' Templom közepén készített helyre *). Némelly Kamarás Urak is nyújtották a' koporsó felé kezeiket, hogy ezen jel által láttassanak mintegy részesülni a' Testnek viteliben. A' koporsó előtt a' Gárda Kapitány Urak mentek bé a' Templomba, egynéhány Kamarás Urakkal egygyütt;

*) Ez, valamint ekkor, úgy a' fő Hertzegné temetésekor is feketével volt bé vonva.

gyütt; utánok pedig, éppen a' koporsó előtt, 12 Edelknabok, égő gyertyákkal. — Minekutánna le tétetett volna a' koporsó a' Templom közepére: el kezdette a' Cardinalis a' Tzeremoniát, a' *Miserere* fenn szóval el mondaték a' Papságtól, arra a' Musikusok a' *Liberát*, minden musika eszköz nélkül szóval el énekelék. A' Pontificans meg áldá a' Hólttat. Melly el végezödvén, a' Kriptába indulának, elől a' Pontificans, maga keresztye alatt, kit a' Püspök és Apátúr Urak követtek, de a' kik a' kriptába bé nem mentek; hanem annak ajtajánál meg állapodtak. Ezek után ment az Obersthofmeister H. *Stahrenberg*, ez után a' fő Kammerfurir. A' koporsót vitték 12 PP. Kaputzinusok, hatan pedig égő gyertyákkal mentek. Le érvén a' testvivők a' kriptába, helyhez-tették azt azon helyen álló fekete asztra, mellyen az előtt az Oltár volt, de a' melyet a' meg boldogúlt Fejedelem ki hozatott volt onnan. Itt újra meg áldá a' Cardinalis a' Hólttat. Azután a' fő Kammerfurir felnyitá a' koporsónak két zárjait, 's a' Hólttnak ortzájáról a' fejer selymet el vevén, így szólítá meg az Obersthofmeister Her-tzeg Úr a' P. Gvárdiánt: „Ime ezen testet, mint *II. Jósef Felféges Tsászárunknak* hólt

tes-

testét gondviseleésekre bizzuk, 's áhítatósságokba ajánljuk Atyafágtoknak — esmérük e' annak? — Mellyre így felele a' Szerzetes Elöljáró: „Igen is, valósággal annak esmérjük, és, buzgó áhítatósságunkba fogadván, hiv gondját fogjuk viselni.“ — E' meg esvén, újra le záratott a' koporsó, két külsáival, mellyeknek egyikét az említett Herzeg Úr, a' Páter Gvárdián kezébe adá; a' másikat pedig magával az Udvarba el vivé. A' Szerzetes Atyák azonban a' koporsót néhai drága emlékezetű *Ferentz Tsászar*, és *Mária Therésia* értz koporsójok végéhez tették, 's ott is fog ez maradni, minekutánna a' külső értz koporsó el fog is készülni.

A' Temetést követő napon, úgymint Febr. 23-dikán, estvéli 6 órakor kezdődtek az Augstiniánusok Templomában a' Nagy Hólttért való énekes áhítatósságok, *Vigiliák*, és hasonlóképpen tartattak a' két következő estvéken is. Első nap maga szolgált a' Kardinális; más nap a' *Sz. Polteni* Püspök, 3-dikon pedig az ide való Suffragáneus Püspök Gr. *Artz* Úr, kiknek mind annyifor fok Prélátusok és Infulátusok udvaroltak. Az Exequiák is 3 napokon tartattak; úgymint 24. 25. és 26-dikon, dél előtti 10 órakor. Az Exsequiáknak első és második nap-

napjain, minden belső's külső Városi harangokkal harangoztak, dél előtti 9 órától fogva 10-ig, és dellyesti 12 órától fogva egyvig. A' harmadikon, dél előtti 9 órától fogva, 10-ig. Az Auguftiniánusok Temploma, igen pompáson vólt, a' benne tartandó *Vigiliákhoz* és *Exfequiákhoz* el készítve. Az egész Templom falai, jó magassan fekete káftorral vóltak bé vonva, mellynek felső része egymástól nem igen meffze rakatott Tzimerekkel ékeskedett: a' Tzimerek között de azoknál alább 80 falra való tükör gyertya tartók ragyogtak. A' Boltozatból 45 nagy üveg gyertyatartók függöttek. A' nagy Oltár drága poíztóval vonatott bé egészzen, mellynek több része arannyal elegyes, és tsak annyi vólt tsupa fekete, a' mennyi egy jó forma szélességű Keresztet formált. Ez is meg vólt rakva Tzimerekkel. A' Templom közepén 26 lábnyi magosságú igen pompás *Castrum Doloris* vólt emelve, melly 8 sorosan 372 külömbkülömbféle nagyságú ezüst gyertya tartókkal rakatott körül. Annak négy szegeletein, egy egy négy szegű fúgáron felmenő Oszlop tündöklött, mindenik 72 viasz gyertyákkal. — Öszveséggel 1700 viasz gyertyák égtek a' Templomban.

Költ *Bétsben*, Mártziusnak 2-dik napján.

